

Związek międzygminny może przejąć od powiatu na podstawie porozumienia realizowanie powiatowych przewozów pasażerskich.

wyrok NSA z 20 stycznia 2015 roku, sygn. II GSK 2100/13

Opisywany wyrok zapadł w stanie faktycznym, w którym powiat zawarł porozumienie ze związkiem międzygminnym w zakresie realizacji powiatowych przewozów pasażerskich. Z takim sposobem realizacji zadań powiatowych z zakresu publicznego transportu zbiorowego zakwestionował zarówno wojewoda, jak i sąd administracyjny pierwszej instancji.

Inne zdanie miał w tej sprawie Naczelny Sąd Administracyjny. Jego zdaniem dopuszczalność zawarcia porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych przez powiat i związek międzygminny należy oceniać łącznie – uwzględniając zarówno przepisy ustawy o samorządzie powiatowym, jak i ustawy o samorządzie gminnym. Na gruncie ustawy o samorządzie gminnym związek międzygminny zastępuje gminy uczestniczące w tym związku w podejmowaniu gminnych zadań publicznych, które z różnych względów, ekonomicznych lub organizacyjnych, mogą lub powinny być wykonywane w skali ponadgminnej, a więc wymagają trwałego, zinstytucjonalizowanego współdziałania zainteresowanych gmin. Uwagi te dotyczą również wykonywania publicznego transportu zbiorowego. Ustawa z 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym przewiduje bowiem organizowanie przez związek międzygminny gminnych przewozów pasażerskich, na obszarze gmin tworzących ten związek. Związek międzygminny może więc zajmować się transportem międzygminnym w ramach gminnych przewozów pasażerskich.

Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził następnie, że ani ustawa o samorządzie powiatowym, ani ustawa o publicznym transporcie drogowym nie przewidują wprost organizowania przez związek międzygminny przewozów na skalę międzygminną w ramach przewozów powiatowych. Nie ma jednakże żadnych racjonalnych przesłanek, które przemawiałyby przeciwko dopuszczalności organizowania przez związek międzygminny, w granicach jednego powiatu, takich przewozów w ramach przewozów powiatowych. Skoro bowiem art. 5 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym dopuszcza zawieranie przez powiat porozumień z gminą w sprawie powierzenia jej prowadzenia zadań publicznych powiatu i jednocześnie ustawa o samorządzie gminnym przewiduje możliwość zawierania takich porozumień pomiędzy tymi jednostkami samorządowymi, to na podstawie art. 8 ust. 5 w związku z ust. 2a tej ustawy całkowicie uzasadnione wydaje się „zastąpienie” gminy przez związek międzygminny jako strony porozumienia zawartego z powiatem w celu przejęcia zadań powiatu o zasięgu terytorialnym obejmującym jedynie część powiatu. Trudno bowiem wymagać, aby powiat angażował się bezpośrednio w wykonywanie przypisanych mu zadań w każdym przypadku, niezależnie od zasięgu terytorialnego tej działalności.

Związku międzygminnego nie można wykluczyć z kręgu podmiotów, z którymi powiat może zawrzeć porozumienie. Oczywiście jest, że związek międzygminny reprezentuje gminy, które go utworzyły, bo zastępuje je w wykonywaniu zadań gminnych. Związek nie ma więc żadnych „własnych” zadań i interesów, nie objętych porozumieniem gmin o jego utworzeniu. Skoro zatem powiat może zawrzeć porozumienie z gminą co do realizacji swoich zadań, to analogicznie porozumienie takie może zawrzeć ze związkiem międzygminnym.